

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu Kanun Kurulması Hakkında Teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Filiz Kerestecioğlu
Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fesat Etkisi	
Esas Komisyon	Anayasa	
Tarih :	11 Ekim 2018	Esas No: 2/901

TBMM
KABİNETLER VE KARARLAR BSK LİSİ

31 Temmuz 2018

Numara:

TBMM
GENEL EVRAK

31 Temmuz 2018

No: 328362

TBMM
GENEL EVRAK

GENEL GEREKÇE

1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe giren ve Türkiye'nin de, çekincesiz olarak taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi'ne (Avrupa Konseyi Ev İçi Şiddet ve Kadın Yönelik Her Türlü Şiddetin Önlenmesine Dair Sözleşme) taraf devletlere, kadınlara karşı her türlü şiddeti önleme ve bununla mücadeleyle ilişkin bütüncül politikaların, tedbirlerin ve programların uygulanması için, yeterli mali ve beşeri kaynak tahsis edilmesi yükümlülüğü getirmektedir. İstanbul Sözleşmesi, kadınlar ve erkekler arasında toplumlarda tarihsel bir güç eşitsizliği olduğunu, bu eşitsizliğin kadınlara karşı ayrımcılık doğurduğunu, ayrımcılığın kadınlara yönelik şiddetin temel nedenlerinden biri olduğunu ve bu ayrımcılığın tarihten itibaren süren güç eşitsizliğini tekrar pekiştirdiğini ifade etmektedir. Sözleşme'nin etkin uygulanması ve uygulanmasının izlenmesi, kadın-erkek eşitliğini garanti altına almak açısından büyük önem taşımaktadır.

İstanbul Sözleşmesi İzleme Grubunun da belirttiği gibi; Sözleşme'nin getirdiği yükümlülükler ve düzenlediği konular arasında kadınların şiddetten uzak yaşama hakkı; eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı; şiddetle ilgili veri toplanması ve araştırma yapılması; eğitim-öğretim malzemelerinde, kadın-erkek eşitliği, kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rolleri, kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve kişisel bütünlük hakkı gibi konuların yer alması; mağdurlara anladıkları dilde ve zamanında bilgi verilmesi; tecavüz kriz merkezleri ve cinsel şiddet yönlendirme merkezleri kurulması; kadına yönelik şiddet alanında, spesifik ve somut bir hukuki talep olarak tazminat; yetişkin bir bireyi veya çocuğu evlenmeye zorlayan kasıtlı davranışların suç sayılmasını sağlamak üzere hukuki veya diğer tedbirlerin alınması; belli bazı şiddet ve suç biçimlerine (psikolojik şiddetin ve ısrarlı takip gibi) yardım, yataklık ve girişimin ceza hukuku kapsamında spesifik bir suç olarak düzenlenmesi; uzmanların eğitilmesi; bireysel ve toplu şikâyetlerin güvence altına alınması; sığınakların güçlendirilmesi; suçların sözde "namus" adına işlenen cinayetler gibi kabul edilemez gerekçelerinin ortadan kaldırılması; arabuluculuk gibi alternatif uyuşmazlık çözümlerinin kadına yönelik şiddet vakalarında uygulanması yasağı da yer almaktadır.

Bu bağlamda, kurulacak Komisyonu'nun, taraf devletlerin sözleşmenin gereklerini nasıl uyguladığını denetleyecek olan GREVIO ile birlikte, Türkiye ölçeğinde Sözleşme'nin

yükümlülüklerinin yerine getirilmesini izlemesi, denetlemesi ve söz konusu politikaların uygulanması amacıyla doğru araçların geliştirilmesi için çalışması büyük önem taşımaktadır.

Mart ayında taraf devletlere, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması ile ilgili soru kağıdı gönderilerek denetim sürecinin ilk aşaması başlayacaktır. Bu sürecin bir yıldan uzun sürmesi beklenmektedir. Türkiye'nin geldiği aşamanın araştırılması ve eksik bırakılan adımların hayata geçirilmesi için kurulacak komisyonun yürüteceği çalışmalar, denetim sürecinde önemli bir hazırlık olacak, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'ni uygulamadaki kararlılığını ortaya koyacak ve uluslararası saygınlığını artıracaktır.

İstanbul Sözleşmesi dört ayaklıdır ve taraf devletlere önleme, koruma, yürütme ve kadına yönelik şiddetle mücadele eden politikaları hayata geçirme yükümlülüğü getirmektedir. İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu, yapılması gereken hukuk reformlarını, uygulama hükümlerini, kadınların güçlendirilmesine yönelik yapısal eşitsizliği sorgulayacak ve dönüştürecek çok yönlü politikaları belirleme ve hayata geçirilmesini sağlamak adına, Sözleşme'nin uygulanması için çalışma yürüten diğer Bakanlık ve Meclis Komisyonları ile eşgüdümlü yürüteceği çalışmalarla önemli bir görev üstlenecektir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu maddede, Kanun'un amacı gösterilmiştir.

MADDE 2- Bu maddede siyasi parti grupları ile bağımsızların TBMM'deki sayılarının üye tamsayısına oranı ölçüsünde yer alacağı ilkesi esas alınarak Komisyon'un kuruluşuna ilişkin hususlar belirlenmiştir.

MADDE 3- Bu maddede, Komisyonun görevleri gösterilmiştir.

MADDE 4- Bu maddede, Komisyonun yetkileri gösterilmiştir.

MADDE 5- Bu maddede, Komisyonun çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir.

MADDE 6- Bu maddede, Komisyonun TBMM Başkanlığı'na havale olunan başvurularla ilgili konuların incelemesine, incelemenin sonucunu ve yapılmakta olan işlemleri başvuru sahibine bildirmesine ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

MADDE 7- Bu maddede, Komisyon çalışmalarında uyulacak mevzuat ve TBMM Başkanı'nın Komisyon üzerindeki denetim yetkisine ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

MADDE 8- Yürürlük hükmüdür.

MADDE 9- Yürütme hükmüdür.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ İZLEME KOMİSYONU KURULMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç

Madde 1- (1) Bu kanunun amacı üzere TBMM’de İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonunun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektedir.

Komisyon Kuruluşu:

Madde 2- (1) Üye sayısı Danışma Kurulu’nun teklifi üzerine TBMM’ce belirlenecek İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu’nda, siyasi parti grupları komisyonda eşit katılımı temsil edilir ve sadece kadın üyelerden oluşur.

(2) Komisyon üyelikleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk devre için seçilenlerin görev süresi iki ve ikinci devre için seçilenlerin görev süresi iki yıldır.

(3) Komisyon bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir katip, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla yapacağı toplantıda, katılanların salt çoğunluğuyla ve gizli oyla seçer.

Komisyon Görevleri

Madde 3- (1) İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu’nun görevleri şunlardır:

- a) İstanbul Sözleşmesi’nin getirdiği, kadınların şiddetten uzak yaşama hakkı; eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı gibi hak ve ilkelerin uygulanmasını sağlamak,
- b) Sığınakların güçlendirilmesi için Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, ilgili kamu kuruluşları, bağımsız ve Belediyelere bağlı sığınaklar ve dayanışma merkezleri ile bir arada çalışmak,
- c) Şiddetle ilgili veri toplanmasını ve araştırma yapılmasını sağlamak,
- d) Eğitim-öğretim malzemelerinde, kadın-erkek eşitliği, kalıplaşmış toplumsal cinsiyet rolleri, kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve kişisel bütünlük hakkı gibi konuların yer alması temin etmek,
- e) Şiddet mağdurlarına anladıkları dilde ve zamanında bilgi verilmesini; tecavüz kriz merkezleri ve cinsel şiddet yönlendirme merkezleri kurulmasını; kadına yönelik şiddet alanında, spesifik ve somut

bir hukuki talep olarak tazminat; yetişkin bir bireyi veya çocuğu evlenmeye zorlayan kasıtlı davranışların suç sayılmasını sağlamak üzere hukuki veya diğer tedbirlerin alınması sağlamak,

f) Belli bazı şiddet ve suç biçimlerine (psikolojik şiddetin ve ısrarlı takip gibi) yardım, yataklık ve girişimin ceza hukuku kapsamında spesifik bir suç olarak düzenlenmesi; uzmanların eğitilmesi; bireysel ve toplu şikâyetlerin güvence altına alınması; suçların sözde “namus” adına işlenen cinayetler gibi kabul edilemez gerekçelerinin ortadan kaldırılması sağlamak ve arabuluculuk gibi alternatif uyuşmazlık çözümlerinin kadına yönelik şiddet vakalarında uygulanması yasağı getirilmesi için ilgili bakanlık ve kamu kuruluşları ile eşgüdümlü çalışmak,

f) İstanbul Sözleşmesinin getirdiği tüm bu yükümlülükler ve düzenlediği konular ile ilgili sorumlu Bakanlıklarla ve Kamu Kuruluşları ile işbirliği içinde çalışmak ve bu kurumların çalışmalarını denetlemek,

g) Mağdurların bireysel ve topluluk olarak başvurularını incelemek,

h) İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması için atılan adımları kamuoyuyla paylaşmak, materyaller ve raporlar hazırlamak ve yayınlamak. Gerektiğinde kamuya ait olan TV kanalları ve radyolar aracılığıyla yayın yapmak,

ı) İstanbul Sözleşmesinin uygulanması ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için uluslararası aktif rol almak, diğer ülkelerin hükümetleri ve aynı konuda çalışan politik gruplar ve platformlar ile görüşmeler ve çalışmalar yapmak.

Komisyonun yetkileri

Madde 4- (1) İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu görevleri ile ilgili olarak; Bakanlıklarla, Genel ve Katma Bütçeli Dairelerden, mahalli idarelerde muhtarlıklardan, üniversitelerden ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile siyasi grup, platform ve sivil toplum kuruluşlarından bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgilileri çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir.

(2) Komisyon gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir ve Ankara dışına da çıkabilir.

Komisyon Çalışma Usul ve Esasları

Madde 5- (1) İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu, üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Komisyon, ikna ve uzlaşma yolu ile karar vermeyi önceler. Ancak tartışma olgunluğa ulaşmasına rağmen tüm üyelerin toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir, ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinden bir fazlasından az olamaz.

(2) Komisyon incelemelerini alt komisyonlar kurmak suretiyle de yapabilir.

(3) Komisyon görevleri ile ilgili olarak hazırladığı raporları TBMM Başkanlığına sunar. Bu raporlar Danışma Kurulu'nun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve okunmak sureti ile veya üzerinde görüşme açılarak bilgi edinilir.

(4) Komisyon raporları Başbakanlık ile ilgili bakanlıklara da TBMM Başkanlığınca gönderilir.

(5) Komisyon gerekli görmesi halinde, inceleme konusunun sorumluları hakkında genel hükümlere göre kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için kurul raporu ile ilgili mercie bildirilir.

(6) Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurtdışı ve yurtiçi görevlendirmelere ait giderler, kurul kararı ve TBMM Başkanı'nın onayı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre, TBMM Bütçesinden karşılanır.

İnceleme ve Sonucun Bildirilmesi

Madde 6- (1) İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu, TBMM Başkanlığı'nca havale olunan başvurular ile ilgili konuları inceler.

(2) Komisyon başvuru sahibine, başvurunun sonucu ve yapılan işlem hakkında, başvurunun Kurul'a havale tarihinden itibaren başlayarak en geç üç ay içinde bilgi verir.

Komisyon Çalışmalarında Uygulanacak Hükümler ve Denetim

Madde 7- (1) İstanbul Sözleşmesi İzleme Komisyonu'nun çalışmalarında, bu Kanunda açıklık bulunmayan hallerde TBMM içtüzüğü hükümleri uygulanır.

(2) TBMM Başkanı'nın TBMM içtüzüğü gereğince komisyonlar üzerindeki denetleme yetkisi, bu Komisyon için de geçerlidir.

Yürürlük

Madde 8- (1) Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 9- (1) Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.